

IN NOMINE JESU!
EXERCITATIONUM ETHICARUM
DISPUTATIO IV.

De

BONIS SUM-
MUM BONUM CONCO-
MITANTIBUS

Quam

PRÆSES

M. JOHANNES *Deutschmann*

Jütrebocensis Saxo.

ET RESPONDENS

CHRISTIANUS BARTHESIUS

Colb erga Pomeranus

publicè proponunt

In Auditorio Minori Ad d. i. Novemb.

WITTEBERGÆ,
TYPIS JOHANNIS HAKEN, M.DCLL

1527
BONIUS
WILHELMUS BONIUS GOETZ
MELITAEUS
CHRISTIANUS BARTRAMUS
COPPIUS
HORNUS
HORNUS
HORNUS

I. N. J.

EXERCITATIONUM ETHICARUM
DISPUTATIO IV.

DE BONIS SUMMUM BONUM CON-
COMITANTIBUS.

Witteberge Ad d. 1. Nov. Anno 1651. publicè proposita.

Præf. M. JOHANNE Deutschman Jütrebocensi
Respond. CHRISTIANO BARTHESIO Colbergâ Pomerano.

I.

E Gimus haec tenus de Summi Boni Practici naturâ in se specta-
tâ; egimus pariter de immediatis S. B. Effectibus: restant in
priori Ethicæ parte, quæ Eudæmonologia nuncupatur, ea-
solum Bona, quæ vulgo dicuntur *Concomitantia*.

2. Dicuntur ea partim *Bona*, partim *Concomitantia*. Boni
appellationem sortiuntur, non quod (i) sit saltem *Φανορθίως* &
apparenter talia, ut volunt Stoici, qui omnia haec bona concomi-
tantia & externa negant esse bona verè & propriè sic dicta, quod
prolixè probat Cic. in parad. I. tum à boni definitione: *Quid est igitur, inquit, bonum?* Si quid rectè fit, & honestè, & cum virtute, id
bene fieri verè dicitur; quod rectum & honestum, & cum virtute est, id
solum opinor bonum. Verum dist. inter bonum morale & naturale.
Licet enim virtus sit bonum morale, tamen non excludit bona na-
turalia. Sic communiter distingue solent bonum *in honestum*,
jucundum & *utile*. Aristot. etiam l. I. c. 8. dicit, quod bonorum
tria sunt genera, alia externa, alia corporis, alia animi: inter quæ a-
nimis bona in primis quidem & maxime propria (non tamen sola)
sunt bona. Tum ab inductione, quia neq; voluptates, corporis bo-
na, neq; dixitia, fortunæ dona, bonitatis rationem obtineant.
Hoc ipsum ita videtur probare & asserere. Nunquam enim, scribit,
me hercule ego neq; pecunias istorum, neq; recta magnifica, neq; opes, ne-
que imperia, neq; eas, quibus maximè adstriciliunt, voluptates, in bo-
nis rebus, aut expetendis numerandas duxi: &c. Verum dist. inter mo-
deratum & licitum horum bonorum usum, & inter eorundem illici-
tum

tum & immoderatum abusum. Tum ex horum honorum effectu. Po-
estne, pergit, bonum cuiquam malo esse, aut potest quisquam in abu-
dantia honorum ipse esse non bonus? Atq. ita omnia talia videmus, ut &
improbi habeant, & obsint probis. Verum iterum loquuntur haec de
abusu, non de vero usu, neque effectum essentialē & propriū, sed
fortuitum & accidentariorum indicant. Alia quoq; Stoicorum vel mo-
menta vel exempla, quæ ibidem Cicero adducit, non sunt majoris
ponderis sed facilioris adhuc solutionis.

3. Neḡ (2) ἔζοχμως & eminenter Bona, ut censent homi-
nes plebeji. Sed ut in illi defectu peccabant Stoici, ita hi in excessu
aberrant homines illiterati. Servi enim qui sunt, servitutem omni-
um malorum postremum judicant, cum *Libertas*, secundum Imperatorem, *incomparabile sit precium*; in libertate ergo sumam fu-
am constituant felicitatem. Cum etiam secundum Plut. *Sanitas*
sit maximè divinum & longè blandissimum condimentum, inde agrotis
ea summa videtur felicitas. Ita alii in aliis S.B. ponunt, sibi que-
proponunt. Verum S. B. in ejusmodi externis rebus non potest
consistere, cum sit operatio animæ rationalis, bonum εὐείον &
ἴδον, non externum sed internum, non fragile sed stabile bonum.
Dist. igitur inter felicitatem popularem & civilem, inter commu-
nem & singularem, inter fortitatem & practicam s. acquisitam. Il-
lam vulgus ex bonis externis vel corporis vel fortuna estimat; banc
v. Ethicus ex virtutum actione constanti judicat. Quod enim Fe-
licitas moralis non sit corporis bonum, ex ipsa constat S. B. defini-
tione, ubi exsertis verbis exprimitur, quod sit operatio animæ ra-
tionalis. Quod eadem etiam nequeat esse fortunæ donum, ex ea-
dem definitione colligitur, dum dicitur, quod sit operatio secun-
dum virtutem optimam & perfectissimam. Ubi haec virtutis excel-
lentia, summa ibi requiritur prudentia. Multum autem ubi pru-
dentia, parum ibi fortuna, quia summa ibi constantia, nulla in-
constantia. Accedit & hoc, quod fortunam cœcam, brutam & in-
sanam dixerint sapientissimi, sicut Cic.l.2.ad Heren. testatur: *Fortu-
nam, inquit, insanam esse & cœcam & brutam perhibent Philosophi. Ce-
cam ob eam rem, quod nihil cernat, quod sece applicet: insanam autem
ajunt, quia atrox, incerta, instabilis est: brutam, quia cum multis in-*
com

commodū conficiatur, propter immensam pecunie cupiditatem. Cum igitur talis sit fortuna, absurdum esset, felicitatem, quae est præstanssum bonum, firmissimum, & constantissimum, cum ratione & virtute semper coniunctum, illi adscribere.

4. Dicimus ergo (3) quod hæc sint bona örtus & realiter, & quidem in suo genere. Illud colligimus (1) ex bonitatis definitione: Cui n. convenit definitio, eidem definitum non potest denegari. Atqui verum prius de his bonis, quia ipsis competit congruentia ad nostram voluntatem, quæ libertatem, sanitatem & alia ejus generis bona expedit. E. (2) ex bonorum distributione. Non tantum datur bonum morale, ut volunt Stoici, sed etiam Transcendentale, & naturale, ut ex Metaphysica est manifestum. Non datur solùm S. B. ut censem plebeji, qui ex quolibet bono felicitatem mensurare solent, sed etiam dantur intermedia bonorum genera. Non datur solùm bonum honestum, sed præter hoc etiam jucundum & utille annotarunt Philosophi. (3) ex horum bonorum applicatione. Quia n. concomitantur S. B. suam certam ut habeant quoq; bonitatem necessarium est, alias in S. B. etiam reperiatur vitium & malum, quod est absurdum: Instrumenta & ornamenta S. B. essent vitiosa, & tamen apprimè necessaria, quod absurdissimum. (4) ex corundem effectu & operatione. Reddunt enim S. B. illustrius, efficiunt S. B. appetibilius, ut ex definitione patet. Hi autem effectus non sunt mali, sed optimi, & cum omnis effectus testetur de sua causa, merito horum bonorum dignitatem & bonitatem illi effectus comprobant.

5. Deinde dicuntur Bona Concomitantia. (1) ex appellatione. Quia alias dicuntur externa. Externum a. quod est, illud interno adjungitur, idq; concomitantur. Externa tamen dicuntur non tam subjectivæ, quasi omnia sint extra hominem, nam robur, pulchritudo, sanitas, non sunt extra sed intra hominem; quam objectivæ, quod omnia sint extra S. B. essentiam, & extrinsecus ad eam accedant. (2) ex ipsa natura & cōditione. Sunt n. felicitatis comites, nō vero ipsos constituant felices: non pertinent ad S. B. principia, sed ad e-

ius instrumenta, non ad ejus constitutionem, sed exornationem, non ad essentiam, sed ad existentiam.⁽³⁾ ex ipsa definitione, ut postea explicabitur. ⁽⁴⁾ ex requisitorum essentialium denegatione. Partim enim non sunt bona animi, sed corporis; partim non sunt ~~animi~~
& ~~l~~ ~~l~~, ut sanitas, amicitia, honor &c: partim non sunt ~~utriusque~~, sed congenita & naturalia: partim non sunt di' duxit ut divitiae, & quæ alia requisita ipsis neutiquam convenient. ⁽⁵⁾ ex subjecti distinctione. Hæc n. bona l. sunt corporis l. rerum planè externarum; sed S. B. suam principalem in anima rationali sedem habet, extra essentiam ergo felicitatis hæc Bona Concomitantia reperiuntur, adeoq; merito saltem Bona concomitantia dicuntur.

6. Bona hæc S. B. concomitantia describuntur, que per accidens cum conjunguntur, quibus illud negi perficitur, negi augetur, sed illustrius redditur & magis appetibile efficitur. Definitum in præcedentibus explicatum dedimus, ideoq; ipsam definitionem rudi atque brevi saltem via exponimus.

7. In omni definitione occurrit *Genus*, occurrit etiam *Differentia*. Genus h.l. non neglegimus, sed subintelleculum dicimus. Cum n. hæc bona concomitantia vere & propriè sint bona, utantea multis demonstravimus, ideo de communis ipsum genus rependum esse ducimus, quæ communissima alias Philosophorum est conservudo.

8. *Differentia desumpta* est partim à *Subjecto*, partim à *forma communis*, partim à *proprio*, partim ab *effectu*. *Subjectum* horum bonorum concomitantium est ipsum S. B. quia Summo B. adjunguntur & cum eo conjunguntur. Quoda. alteriad jungitur, ejus merito adjunctum l. concomitans dicitur; id v. cui conjungitur, communiter à Philosophis solet appellari *subjectum*.

9. *Forma communis*, quæ aliàs omnibus convenit accidentibus, est ipsa *extraessentialis conjunctio*. Non enim hæc Bona concomitantia Summi B. essentiam constituant, sed eam jam perfectè constitutam & absolutam concomitantur, adeoq; cum ipsa felicitate extraessentialiter conjunguntur.

10. *Proprium* est, quod per accidens cum S. B. conjunguntur. Hac n. ratione distinguuntur à S. B. immediatis Effectibus.

Licet

Licet etiā hi cū S. B. conjungantur, tamen hoc non sit per accidens, sed ut in præcedenti dictum est disputatione, B. Conscientia & voluptas honesta immediatè ex S. B. essentia promanant, adeò quidem, ut indissolubili nexu cum eo & non per accidens conjungantur: nam ubi S. Bonum est, ibi etiam est B. Conscientia & honesta voluptas. Hic v. dispar est ratio. Nam hæc S. B. concomititia Bona nec soli, nec omni, nec semper homini Felici adsunt, cum saltem instrumenta sint & ornamenta, non ipsa essentia.

ii. Effectus in descriptione enumeratur non unus. Nam (1) describitur negativè, per duo distincta membra. Prius est, quod S. B. his bonis concomitantibus nō perficiatur. (1) quia est ultimum omnium bonorum, quod suo complexu continet reliqua, ipsum v. non continentur ab alio (2) quia est præstantissimum. Quod autem summam habet præstantiam, non potest ei alia accedere dignitas ab inferioribus. (3) quia est perfectissimum. Perfectissimum quod est, alienam & peregrinam non admittit perfectionem. Atqui S. B. est tale. E. (4) quia animi Bona, secundum Arist. I. i. c. 8. sunt maximè propria & primaria bona, sunt bona interna: illa autem ab externis nullam possunt accipere perfectionem. Cum omne agens sit nobiliter patiente, oīne perficiens perficiendo. Dist. tamen inter perfectionem essentiale & accidentale. Quia n. Bona concomitantia non constituant S. B. essentiam, sed per accidens cum eā conjunguntur, non illam, sed hanc ei perfectionem conciliant.

12. Posterior est: Quod S. B. per hæc Bonæ concomitantia non augentur. Augeri n. posset, si fieri posset superius: Jam a. est sumnum, E. omne respuit augmentum. Interim tamen dupliciter S. B. potest considerari. ratione ḡr̄tac s. essentie; l. ratione ḡ̄ḡtac s. existentie. Priori modo nullum admittit augmentum, cum essentia S. B. in indivisibili consistat, & sit præstantissimum ac perfectissimum bonum, cui nihil vel addi, vel demi possit. Posteriorimo modo, quatenus in hoc l. illo reperitur subjecto, quoad alia atque alia instrumenta & ornamenta, unus potest esse beatior altero, sicut indicat ipse Arist. I. i. c. 10. Magna a. & multa fortuna beneficia vitam beatiorem efficient. Nam & ipsa ornamento homini suapte naturæ esse solent, & eorum usus pulcher & bonus est: contraria v. illorum, vi-

tam beatam in angustias redigunt & corrumpunt. Etenim agititudines inferunt & multas actiones impediunt.

13. (2) Affirmative, & sic iterum duobus explicatur membris. Prius est, quod hac *Bona concomitantia S. B.* illius*reddant:* non sc: respectu*sui*, quia nemo absq; cognitione & perceptione S. B. possidere potest, cum in virtutis actione requiratur exactissima scientia & prudentia, proba voluntas & firmum seu constantissimum animi propositum: atq; ea propter felix etiam suæ felicitatis habet cognitionem, nec opus habet bonorum externorum testimonio: sed respectu aliorum hominum, ut magis magisq; aliis innoscat, ijq; & clariora & firmiora & multo plura conspiciant felicitatis signa. Hinc itidem dist. inter evidentiam intrinsecam & extrinsecam. Illa sibi satis constat ex S. B. essentia, nec opus habet peregrinis & emendacis adjumentis: *hec v. eò illuftrior* appetit, quo plura & majora instrumenta & ornamenta, *panquam felicitatis certissima* sese exserunt.

14. Posterior est, quod per hac *Bona Concomitantia S. B.* magis appetibile efficiatur. Ita enim humanum comparatum est ingenium, ut propter spissas intellectus tenebras non nisi externis exciteatur & moveatur illecebris. Hinc nisi videat externum S. B. splendorum & varia felicitatis incitamenta & ornamenta, dubitat an ejusmodi homia felicitas sit tribuenda. Imò nisi virtuoso adsint fortunæ bona, potius alium non virtuosum, qui tamen dives sit, ipsi solet præferre vulgus. Lieet enim propter luam nativam dignitatem S. B. sufficenter satis appetitū nostrum possit mouere, si ratione velit parere, tamen, quia objecta movent sensus, *Bona concomitantia*, Summo Bono externum splendorum conciliantia, solent & sensum & appetitum excitare, ut non quidem ratione sui, sed ratione nostri, ob judicij infirmitatem & appetitus imbecillitatem, S. B. reddatur amabilius & appetibilius.

15. Quoad divisionem *Bona Concomitantia*. Sunt vel *Interna* vel *Externa*. Et talia dicuntur non respectu felicitatis, quasi ea partim ingrediantur, partim non ingrediantur. Nam hac ratione omnia sunt externa, quia nullum horum bonorum ad S. B. constitutionem requiritur. Sed respectu felicitatis, cuius ratione alia sunt interna, cum ipsi induherent; alia v. externa, cum ei saltam adhærent.

16. *Internorū* duo numerantur. Alterū respicit ipsā vitam & dicitur libertas;

libertas; quæ est facultas, quæ facile & expeditè actiones virtutis omni loco & tempore, nec non in omne objectum sine impedimento exercemus. Paulo uberiùs Cic. in s. parad. eam explicat, illam tamen brevitatis gratiâ omissimus. In nostrâ verò definitione occurrit partim *genus*, partim *differentia*. *Genus* est *facultas*, quæ non tantum naturalis h. l. intelligenda, sed etiam acquisita, cù externâ quoq; libertas instrumenta requirat, ut liberè secundū virtutē agere & vitia omittere possit. *Differentia* petita est partim à *forma*, quæ consistit in facillimo & expedito exercitio. Non enim debet hæc facultas esse otiosa, sed negotiosa, non in quiete, sed in motu consistat: hinc dicitur, quæ facile & expeditè exercemus. *Partim ab objecto*, quod sunt actiones virtutis, quibus quando adiunt necessaria instrumenta & ornamenta, ut eas facile & expeditè possimus exercere, tunc oritur libertas. *Partim à circumstantijs, tum ratione loci*, quod in omnibus locis occasionses virtutum debeamus observare & prudenter discernere inter locorū diversitates, quo sciamus, cui loco hæc vel aliae virtutum actiones convenienter. *Tum ratione temporis*: Nam hujus quoq; opôrtunitas non est negligenda, quâ adeptâ virtutū actiones commode edere possimus. *Virtus* enim est, ut Plautus habet in Perside, ubi occasio admonet, dissipare. Et sicut apes peragunt opus suum non statim diebus, sed quoties cœli commoditas invitat: Sic etiam nos non debemus virtutum actiones certis quibusdam diebus alligare, sed quoties temporis commoditas nos invitaverit, eas exercere. *Tum ratione objecti*, quod scilicet virtuosæ actionis rectitudinem admittit. Ibi enim prudentiâ opus est summâ v. g. fortis non in quælibet sece injicere debet pericula, sed quando necessitas & honestas hoc ipsum requirit, nisi velit videri audax. Si non cuiilibet pauperi liberalitas est exhibenda, cum multi horum beneficiorum sint indigni.

17. *Libertati opponitur Servitus*, maximum S. B. impedimentum. Intelligimus a. servitatem potissimum non vulgarem, sed moralem, quâ quis sui non est Dominus, sed cupiditatibus & affectibus suis indulgendo in diversas rapitur partes. Ut enim libertas apud Philosophos est nomen virtutis, ita servitus est nomen malitia. Hinc in genere ita definitur, quod sit affectio animi subiecti, quiso carret arbitrio.

18. Alterum respicit corpus & dicitur *sanitas*, que est corporis bonum, non postremum, cum sit omnium bonorum corporis quasi fundamentum. Definitur autem quod sit bona corporis constitutio in equali temperamento omnium humorū & parium corporis conformitate conservans. Huic sanitati si conjugatur coloris svaritas & harmonica conformatio oriuntur inde pulchritudo, que est apta figuræ membrorum, cum coloris quadam svaritate secundum

Cicer.

Cicer. Lq. Tufcul. quæst. Hæc non tantum nobile est virtutis exercendæ instrumentum, ipsamq; virtutem reddit amabiliorem, magisq; appetibilem juxta illud: Gratiор est pulchro veniens è corpore virtus:

Sed etiam maximum ad virtutis studium potest esse excitamentum, ut *Lucius Apulejо de Magia* l. i. refert de Socrate, ipsum ultro suis svatisse discipulis, crebro ut semet in speculo contemplantarentur, ut qui eorum foret pulchritudine sibi complacitus, impendio procuraret, ne dignitatē corporis maliis moribus dedecoraret: qui verò minus se formā commendabilem putaret, ut virtutis laude turpitudinem teget.

19. Externa bona subdividuntur in realia & personalia. Realia sunt vel possessio-
nis ut dicitie, que requiruntur ad S.B. non ut causa principales, sed ut instru-
menta & adminicula virtutis tum acquirendæ, tum exercendæ; vel digni-
tatis, quod est eminentia alicuius persona super alios homines propter virtutem ut
habet *Scal. Ex. 317. f.3.* Dividitur a. illa dignitas in generalē & specialem. Gene-
ralis in genere omnibus hominibus propter virtutem assignari potest. Estq; l.
major l. minor. Major est dignitas cum magno & excellenti tam gradu virtutis, quā
numero illorum, quæ dignitatem illam merentur, conjuncta. Et iterum est l. honor
Igloria. Honor est dignitas, quæ à viro prudente & virtuoso per certa signa magna
cum reverentia exhibetur illi, qui multis meritis atq; excellenti virtute in Remp ful-
get. Genus h.l. est dignitas. Differentia desumitur (1) à causa Efficiente, quæ est
vir prudens & virtuosus. Non enim à quolibet ingenio vel judicio honor verus
suam habet originem, sed exasciati & confirmati judicij vir sit necessum est,
qui de viro honorando vult judicare: unde duplice afficitur elogio & enco-
mio, quod debeat esse & prudens & virtuosus. (2) à causa instrumentalī. Adhibi-
bere enim certa signa in honoris collatione solemus, qualia sunt varia dona,
carmina & epitaphia: item, cedere loco, assurgere, caput aperire &c. (3) à cau-
sa formalī. Debemus n. honorem honorato offerre magnā cū reverentia. (4) ab
objecto, quale sit honore afficiendū, quod debeat esse vir Emerit⁹, vir excellens
& fulgens. (5) à fine, quare sit honorandus: sc. partim propter meritaplurima in
Remp. partim propter excellenti virtutē. Digni n. sunt honore quovis, qui meritis
suis patriā ipsā degrunt sibi obligatā. De Glorio: itē de dignitate minori, qvę
est *Laud & Bona Fama*: ut & de speciali dignitatis bono, quod est *Nobilitas*,
plura hic essent annotanda, sed illa non capit chartæ angustia.

20. Personale bonū sunt Amici, qui itidē ad virtutis exercitiū & felicitatis usū
requiruntur. Nisi n. habeam⁹ amicos, quibus cū conversationē instituamus,
null⁹ ferè felicitatis futur⁹ est effect⁹, neq; usus virtutis poterit esse illustris.
Hinc Cic. in *Lelio* hanc maximē commēdat amicitiā, plurima; etiā nostrū in-
stitutum illustrantia allegat, quæ ibi sunt legenda, cum disputatio no-
stra propter chartæ angustiam hic sit concludenda.

*Ad Per-Eximium Dominum RESPONDENTE M, Amicu-
suum dilectissimum.*

PLebs obscura solet felices dicere nummos,
Et numerat sortis munera sola suis.
O cives, clamat, quærenda pecunia primum.
Nil prodest virtus, possidet arca Jovem.
Sed tua BARTHESI bona sunt majora caducis,
Hinc sortis quod sint extera dona doces.
Sunt bona fortunæ, sunt corporis inclyta dona,
Ast quæ sunt animi, propria sunt hominis.
Talia si monstras BARTHESI, & talia præstas:
Ipsa tibi virtus propria dona feret,

*ita animitus vover
M. JOHANNES Deutschmann.*

In Honorem

*Per - Eximij arg. Prestanissimi Dn. RESPONDENTIS
Amici sui singulariter dilecti.*

GLORIA summa manet cunctos, qui culmina montis
Parnassi multâ sedulitate petunt.
Annon inde TIBI, Musarum castra sequenti
Mente indefessâ, summa parata putas?
Ingenij virtus splendescit maxima, doctis
Responsis quoniam limina nostra repleas.
Pauca hæc ergo piis votis comitariet æquum,
Quæ video ad summos tendere in orbe viros
Vive Tuis, mi BARTHESI, patriæq; Tibique,
Accrescant anni, crescat & ingenium.

*Hac pauca
depropetas*

*M. JOHANNES FABRICIUS Bran-
deburgensis - Marchicus.*

Gleich wie in Martis Krieg kein Krieger wird gefunden/
Der ohne müh' vnd streit den Feind hat überwunden/
Noch eh' gekrönet ist / er habe denn durch fleiß
Erlitten Sonnenschein/noth/kummer/Frost vnd Eys.
Bnd

Vnd Eysen noch dazt. Alz denn wird er belohnet/
Bellona zieret ihn mit Aemtern/ dasz er wohnet
In ehr vnd Herrlichkeit. Also auch in den Krieg
Der Pallas (meine ich) trægt keiner unsren Sieg
Er habe denn zuvor gar Ritterlich gefämpfet/
Vnd auff der Musenthron der Künste Feind gedempfet/
Alz den Apollo ihn die Krone hat bereit
Vnd Ehre angehan nach manchen harten streit.
Weil den von Jugend auff mit frewden unverzaget
Die freyheit seiner zeit auch in den Krieg gewaget
In Pallas weisen Krieg/ Herr Barth's den meine ich/
Darin Er manchen Kampff/ wie auch wol selber sich
Ins freye Feld gestellt / ganz daysser ausgeführt/
In worten vnd der that / wie Solchen denn gebühret/
Der nie zur falschen rast getragen seinen Sinn/
Auch niemals müßig bliehn; Apollo wird forthin
Als Arz vnd Künste Fürst Ihm rechte fruchte zeigen/
Wie Er iemehr vnd mehr in Ehren höher steigen
Vnd rähmlich leben kan/hiermit so lebt Er woll
Der Himmel mache Ihm mit reichen Seegen voll.
Dieses übersetzt seinen werthen Freunde
vnd Stubengesellen.

glückwünschend
JOHANNES SCHULTETUS Croft. Sil.

Quæ sit Boni natura summi percupis
Eruere, BARTHESI fidelis, & catâ
Theses tueri mente, quæque ogganiunt
Contra hic vel ille & iste, rite solvere
Sic quod facis nisi non Bonum est pulcherimum
Progredere, & urge porro quam premis viam,
Sic digna non deerunt tibi olim præmia.

Dr. Respond. Amico & Contubernali dilecto facie-
bat gratulabundus L. Mg.
BARTHOLOMÆUS SCHULTETUS Stet. Pom.
F I N I S.

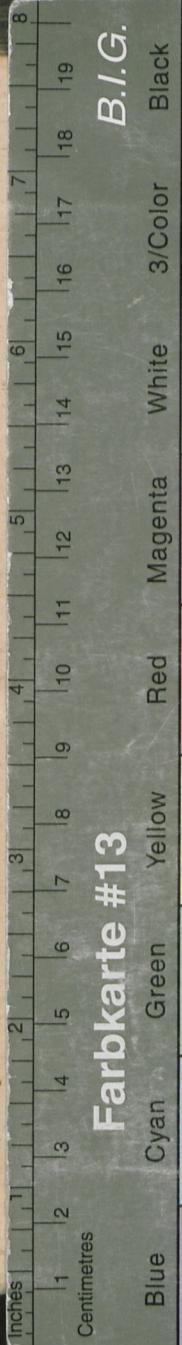
Six

Retro V

VOOR

B.I.G.

E JESU!
M ETHICARUM
TIO IV.

25

SUM-
M CONCO-
TIBUS

SES
Deutschland
is Saxo.

NDENS

BARTHESIUS
omeranus

bonum

Ad d. 1. Novemb.

ERGÆ,
NAKEN, M.DC.LL